

"Stajerc" izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 krona, za pol in četrt leta razmerno; za Ogrsko 4 K 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računani naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne številke se prodajajo po 6 v. Uredništvo in upravnštvo se nahajata v Ptuj, gledališko postojlo številke 3.

Stajerc

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastoj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torej zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Stev. 17

V Ptuj v nedeljo dne 23. aprila 1911.

XII. letnik.

Kmetje! Volilci in somišljeniki!

Naš položaj je obupen; kmetško, obrtniško in delavsko ljudstvo hira pod vedno večjimi bremenami. Z nesrečno politiko so zakrivali prvaški poslanci, da so gospodarske razmere v naših pokrajinah z vsakim dnevom slabše. Tega ni mogoče več prinašati! Izseljevanje v Ameriko, sodnijske razprodaje posestev, pomanjkanje poslov, preobili darvi, velikanske občinske, okrajne, deželne dolžade, — vse to imajo tisti „voditelji ljudstva“ na vesti, katerim je politika več nego gospodarsko blagostanje. Za bosanske kmete, za hrvatske seljake, za srbsko ljudstvo so se slovenski poslanci navduševali, — štajersko ljudstvo pa so pustili stradati...

Kmetje! Dne 13. junija 1911 bode zopet na volišče poklicani, da pošljete svoje zastopnike na cesarski Dunaj. Kajti slovenski in češki poslanci so razbili državno zbornico, kakor so razbili deželni zbor štajerski. Vkljub temu, da je sam avstrijski cesar Franc Jožef I. z ojstrimi besedami obsodil slovensko-prvaško brezvestno politiko, so jo slovenski poslanci vendarle nadaljevali in hočejo to tudi v bodoče storiti. Zato pa je treba, da ljudstvo samo odloči. Somišljeniki in volilci! Vedno smo pošiljali take poslance v državni zbor, ki so proti našemu interesu delali. Skrajni čas je torej, da se enkrat ojunatimo in da na ljudski podlagi prave svoje poslance izvolimo.

Preteklo nedeljo vršila se je v Mariboru naša zaupna konferenca, katere so se udeležili kmetški zastopniki iz vseh okrajev spodnje Štajerske. Na tej konferenci so zbrani kmetje ednoglasno sklenili, da ob sedanjih državnozbornskih volitvah postavijo za sedaj sledeče kmetške, ljudske kandidate:

1. Za volilni okraj št. 24, kateri obsega sodnijske okraje Maribor (severni del, to je na levem bregu Drave), sv. Lenart, zgornja Radgona in Ljutomer:

Franc Girstmayer
veleposestnik,
Leitersberg.

2. Za volilni okraj št. 25, kateri obsega sodnijske okraje Maribor (južni del, to je na desnem bregu Drave), Slovenska Bistrica in Konjice:

Ludovik Kresnik
posestnik
v Črešnjevcah.

3. Za volilni okraj št. 26, ki obsega sodnijske okraje Ptuj in Ormož:

Josef Ornig
okrajni načelnik
v Ptuj.

Somišljeniki! Može, katere vam kot kandidate priporočamo, stojé kot čisti značaji, vli gospodarji in poštenjaki pred vami. Odvisni

niso od nobene stranke in vlade. Njih program je: skupno gospodarsko delo vsega ljudstva! Dovolj dolgo je, da se nas je mesto z gospodarskim delom le s političnimi frazami nadlegovalo. Zato pa ne moremo več Pišeke in Roškarje in ednake od klerikalcev odvisne močice voliti. Mi hočemo svoje zastopnike imeti, kateri bodo naše in le naše interese zastopali. Girstmayer, Kresnik in Ornig so može, ki so celo svoje življenje za kmetško stvar žrtvovali. Niso ne dohtarji ne kaplani ne profesorji; ampak može so, ki vejo, kaj pomeni delo na domači grudi! Zato jih hočemo izvoliti v državni zbor!

Prepričani smo, da bodejo pametni in trezno misleči volilci vseh omenjenih okrajev naše kandidate z veseljem pozdravljali. Kajti imena teh kandidatov so nam dokaz, da nam ne gre za politično gonjo, marveč edino za zboljšanje gospodarske bodočnosti v naši deželi!

Somišljeniki! Vsi na delo za naše kmetške kandidate! Zmaga mora biti naša!

Volilci, kmetje, pozor!

„Stajercéva“ kmetška stranka priredi

v nedeljo, 23. aprila 1911

volilna shoda

in sicer

ob 1. uri popoldne v gostilni Hoinig v

Pesnici

in ob 4. uri popoldne v gostilni „Südmarkhof“ v

St. Ilju.

Na teh volilnih shodih govorita gg. kandidat veleposestnik **Franc Girstmayer** in redakter **Karl Linhart.**

Volilci! Treba je, da se natanko, stvarno in pošteno pomenimo o volitvah in o gospodarskih potrebščinah našega okraja. Zato pa:

pridite vsi!

Slovenske posojilnice — in mi!

Ravnokar zapričeti volilni boj dal je prvaškim listom priložnost, da so pričeli — mol-

čati o svojih polomih. Verjemo, da bi bilo slovenskemu prvaštvu to prijetno, ako bi se zaradi politične borbe njih gospodarski bankerot s plaščem krščanske ljubezni pokrili. Tako bi potem zopet lahko nadaljevali s svojim brezvestnim „gospodarstvom“, — posojilništvo bi jim bilo tudi zanaprej molzna krava in ljudske denarje bi zopet zapravljali, kakor so jih Hudniki, Vošnjaki in Geršaki zapravljali... Ali mi ne pustimo, da bi se gospodarske zločine prvaštva zamolčalo in pozabilo! V vsem tem velikanskem prvaškem bankerotu namreč je videti nekaki zistem; ne posamezne posojilnice, marveč vse slovensko-prvaško gospodarstvo je bolano. Pomanjkanje oblastvene kontrole in izrabljanje gospodarskih organizacij v politične namene, — to je bolezen! In tu ne pomagajo lepe besede, marveč le krepka dejanja! Čimbolj se v bogemu in nezavednemu ljudstvu resnično stanje prvaškega gospodarstva zakriva, tembolj se ljudstvu škoduje. Kajti splošni polom prvaštva ne zabrani nobena sila več in v kratkem bode ta naša trditev na grozoviti način pred sodnijo dokazana... Pa tudi iz političnih vzrokov je treba resnico povedati! Kajti ravno tisti prvaki, ki so s svojim posojilnicam slovenskemu ljudstvu milijone kron zapravili, hočejo zopet — kot „voditelji“ in „poslanci“ svoje črne frake po dunajskih cestah nositi! Zato pa — vun z resnico!

Mesece sem že dokazujemo javnosti, da je vse prvaško gospodarstvo v polomu. Da bi nas prestrašili, grozilo so prvaški listi z ječo in državnim pravdnikom; mi pa smo se jim smejali. Prosili so oblast, da naj „hudoznega“ „Stajerca“ konfiscira; pa ni šlo, ker „Stajerc“ ne laže in postav ne prezira. Povalili in proklinjali so; vse zamažj! Resnico ne more nikdo premagati! In tudi prvaki jo z vso svojo ligurijansko prebrisanostjo niso premagali. Danes — to pač lahko pred vsemi poštenimi ljudmi trdimo — je v javnosti dokazano, da je „Stajerc“ glede slovenskega posojilništva in prvaškega gospodarstva sploh samo in golo resnico pisal.

Najboljši dokaz v tem oziru so nam sicer — slovenski prvaki sami dali! Evo slučaj: Pred tremi tedni napisal je prvaško klerikalni list „Slovenski gospodar“ ponosni članek, v katerem je bahato „Stajercu“ lažnjivost očital. Rekel je pa tudi ta „katoliški“ list, da naj urednik „Stajerca“ na javnem shodu vse tisto ponavlja, kar je gledé slovenskih posojilnic pisal, češ da ga bodejo potem gotovo tožili in mu dali priliko, svoje trditve pred sodnijo dokazati. Temu povabilu se je urednik „Stajerca“ Karl Linhart takoj odzval. Izjavil je s svojim podpisom javno in očitno, da hoče vse ustmeno na shodu ponavljati, kar je gledé slovenskih posojilnic napisal. S tem je dal urednik Linhart prvakom lepo priložnost, da se pred sodnijo resnico o slovenskem posojilništvu dožene. Linhart je hotel — in hoče še danes! — pred c. k. sodnijo dokazati, da je vse do pičice res, kar je „Stajerc“

gledě slovenskih posojilnic pisal! Vsakdo vè, da je urednik Linhart s tem mnogo riskiral; kajti ako bi se mu pred sodnijo dokaz ne posrečil, moral bi gotovo več mesecev v ječo. Na drugi strani pa je vsa javnost pričakovala, da bodejo slovenski posojilničarji od urednika Linharta tako prijazno podano priložnost porabili. Pa se je javnost zmotila! Tedni so minuli in slovenski listi — držijo jezik za zobmi! „Slov. Gospodar“ je postal figa-mož in je snedel svojo besedo! Vsi molčijo in se skrivajo...

Gospod dr. Anton Korošec, Vi ste šef-urednik „Slov. Gospodarja“ in načelnik slovensko-klerikalne stranke na Štajerskem. Vprašamo Vas torej javno: zakaj ste besedo snedli?... Ako so slovenske posojilnice res tako krasno urejene in vzorne in se v njih ni treba bati izgube, — zakaj se te posojilnice bojijo sodnije? Gospod dr. Korošec, zakaj ne pokličete urednika Linharta pred sodnijo?...

Mi vemo zakaj... Pač zato, ker je vse do zadnje pičice res, kar je naš „Štajerc“ o slovenskih posojilnicah objavil! Laž ima kratke noge, — resnica pa se ne boji niti sodnije! **Slovensko posojilništvo je grozovito zanemarjeno in zagospodarjeno**, — in to vè danes tudi že slovensko ljudstvo, ki po lastnih izjavah slovenskih listov svoj denar iz slovenskih posojilnic jemlje... Prvaki imajo zdaj le še eno pot: potrkati na prsa, potresiti svoje glave s pepelom in moliti „mea culpa, mea maxima culpa“, — potem pa se poboljšati. Naženejo naj enkrat svoje Hudnike in Jošte in Geršake in Vošnjake in ednake „poštenjake“ v deveto deželo, — zaklenijo naj svoje glave pred svojimi „načelniki“, — skozi vrata vržejo naj svoje brezvestne „revizorje“, — oblastvenemu nadzorstvu se naj podvržejo in kmetom naj ne zapravljajo več krvavo prisluženega denarja...

Sicer pa še nekaj: **gospodarski bankrotjerji tudi v političnem oziru ne morejo mnogo veljati**. Kdor je v posojilnici brezvesten, ta tudi v političnem življenju ne more imeti srca za ljudstvo. In zato naj slovenski kmetje devetkrat premislijo, komu bodejo dali v teh državnozbornskih volitvah svoj glas. Pri prvaških posojilnicah so slovenski kmetje svoj denar, dostikrat svoje premoženje, ja tudi premoženje svojih otrok, vso svojo gospodarsko bodočnost izgubili. Naj ne napravijo iste napake pri volitvah! Izselalci in zapravljivci ljudskega denarja morajo iz naše javnosti izgniti! **Očistimo našo domovino od prvaškega močvirja!**

Dopisi.

Ormož. (Prvaško dopisovanje). Ljubljanski „Slov. narod“ prinesel je dne 3. t.

m. poročilo o izletu takajšnega nemškega „Turnvereina“ v Lavrenčičovo gostilno v Veliki nedelji. Vsak pametni človek mora priznati, da taki izleti niso nikomur v škodo. Kajti prijateljsko razmerje med meščani in kmeti bi bilo le obema koristno. Prvaški hujskači pa lažejo, da so nemški telovadci „tulili“. Res pa je, da so prišli popolnoma mirno. Nadalje hujska prvaški dopisun, češ da si Velikonedeljani takih izletov ne bodejo dopusti pustili itd. Po našem mnenju se zna zopet enkrat (kakor že svoj čas!) zgoditi, da bodejo kmetje prvaške hujskače nagnali. Kajti kmetje vedo dobro, da od kranjske huskarije ničesar nimajo, pač pa od prijateljskega razmerja z nemškimi sosedi. Sicer je pa to-le zanimivo: Izlet se je vršil 2. aprila. Dne 3. aprila pa stoji že ves članek v ljubljanskem listu. To je dokaz, da je bil hujskajoči članek že preje spisan, predno se je izlet izvršil. Škoda, da ni bilo slabega vremena; potem bi prišlo poročilo o izletu, brez da bi se bil izlet sploh izvršil. Sicer je pa „Slov. narodu“ itak vse eno, ako se enkrat več ali manj blamira. Opozarjamo ormoškega dopisuna, da ga dobro poznamo in da bomo temu prvaškemu lažniku kmalu krinko raz obraza potegnili!

Kranichsfeld. Pri nas se namerava ustanoviti podružnico nemškega „Schulvereina“. Baje se bode to tudi kmalu uresničilo. Mi imamo namreč vsi vročo željo, da bi se tukaj čimpreje nemško šolo napravilo. Kajti pri nas ni dosti takih neumnežev, ki bi se bali nemške kulture. Mi vemo čisto dobro, da brez znanja nemščine ni napredka. Saj bi tudi prvaški voditelji nič ne bili, ko bi ne znali nemškega. Mi hočemo naprej in ne nazaj. Dobro vemo, da bodejo gotovi ljudje z neverjetnimi lažmi zopet želi sovražstvo in nasprotovanje. Ali uspeha ne bodejo imeli. Naši deci mora boljša bodočnost zasejati, kakor je naša sedajnost. Zato se učimo nemščine!

Ljutomer. Takajšnji vsestransko znani „kontrolor“ Kovačič, ki je sicer že celo „einemar“, drzne se kritikovati v uradu davkoplavevalce in sicer v njih odsotnosti na način, kojega bomo pojasnili pristojni oblasti. — Njegovo vedenje oziroma postopanje v uradu in v zasebnem življenju pa pride v pretres v obsegu, kateri mu bodè zvel veselje in pogum od vseh daljnih enakih in sličnih korakov in kar zamore biti nekako njemu še v korist. **Davkoplavevalec.**

Kmetje!

(Dopis kmeta iz ptujke okolice.)

Sedaj, ko so državne volitve razpisane, nam je čas in priložnost dana, da se vendar enkrat iz spanja izdramimo in da začenemo premišljevati in presojevati, kdo je naš kmetški prijatelj. Kdo zamore za nas kaj storiti? Kdo najbolje

pozna kmejske želje in kdo v potu svojih obrazov kruh za vse stane prideluje? Nihče drug kakor edino le kmet! Ali ni to resnica?

Zatoraj, premislimo to za nas tako važno stvar in se zedinimo in vestno pomislimo, kaj bomo storili in kako bomo volili.

Vsi stanovi se brigajo za svoje stanje, za se pa tudi mi ne bi? Saj je to tudi naša dolžnost; ako pa tega ne storimo, smo si le sami in sami krivi in se mora odkritosrčno reči, da smo nemarneži, da si nočemo pomagati; sedaj je čas in priložnost, da to storimo.

Premislimo: zakaj se nam prisiljujejo poslanci le samo od drugega stana? Zakaj pa ne od kmetškega?

Že edino to se ja mora človeku, ako ima količjak zdrave pameti, razjasniti, da je dejstvo ne kmetškem stanu prijazno, ampak protivno. To je gola resnica! Ali tudi ni večkrat bilo videti in slišati, kako je bil kmet zasramovan in že si svojega zdravja ni varoval, bil, katerega bi kmet voliti moral. Ali je bilo spoštovanje kmetškega stanu?

Le samo tedaj, ko je čas volitve, se kmet prilizuje in se mu Bog v kaj vse obeta, za pa se mu kaže figo — to je gola istina!

Gospoda drži le s gospodo in nikdar pa s kmetom in na sebe gotovo ne pozabi. Veliko še jih je v kmetškem stanu, koji še so v tem ter verujejo sladkim besedam in se dajo prevoriti in oslepiti ne le samo na svojo, ampak tudi v veliko škodo celega kmetijstva. Zatoraj pa tukaj naj velja geslo: **Kmet za kmeta** in le samo za kmeta! Vsaki stan za se, Bog pa za vse!

Odkritosrčno moram reči, da je večna naša božja resnica, da dokler ne bode kmet za kmeta, govoril in kmet kmetu zagovarjal, ta čas bode kmet na ubogem!

Že nekatere krati bilo je tudi slišati, da v kmetškem stanu ni takšnega človeka, katerega bi bil za poslanca izobražen; ali ni tudi to sramotenje in sleparjenje in za metavanje kmetškega stanu? Ali se to pravi: kmetu pomagati?? Zadosti slepariti in zabiti je takšni človek, kateri takšne sleparije veruje. Zatoraj, skrajni čas je, da si za nas takšno reč dobro premislimo, ako si hočemo kmetu zamore pomagati, drugače je vse in vso jantanje zastoj. Dosedanji poslanci nam kmetom le samo velika plačila pripravljajo in vsemu nasprotujejo kar bi nam v korist bilo; še boljše ljubje nemščine, da bi eden ali drug naučil, kar se dosti in dostikrat potrebuje) so nam na proti. Saj ni res, da bi moral vsak, kateri nemški zna, biti „Nemec“ ali pa celo „nemški tar“; ne vem, ako bi se med sto ali še več kmetom le eden, ali dva oglasila, (katera pa bi se morala posebno zabiti in okužena biti), ali bi se prašalo, če bi se otroci v šoli tudi nemškega jezika učili, nasprotovati. — Do sedaj se je zmiraj le na to gledalo, da bi kmet moral zabit ostati, zatoraj pa pokažimo našo hvaljo, postavimo se na noge in storimo našo sveto dolžnost; ne poslušajmo nikogar, da bomo spet zapeljani in prosimo „Štajerske člove stranko“, da nam naj izbere naših razmeram primerne može, ki jih bomo do poslance volili (To se je že zgodilo; kandidati so posestnik Ludvik Kresnik, veleposestnik Franc Girstmayr in okrajni načelnik Jož Ornič! Op. uredn.) Zatoraj kmetje! ne zadržite teh nesrečnih besedi! Zedinimo se in storimo enkrat po naši prosti volji; saj je samo v edinosti naša korist! Glejmo le samo za se in pa ne za druge! —

„Eden dobromisleči kmet za vse“

Volilni boj.

Naša konferenca.

Na Velikonočni ponedeljek dopoldne zbrali se v Wiessthalerjevi gostilni v Mariboru zastopniki naprednih kmetov iz vseh merodajnih okrajev spodnje Štajerske. Vršila se je tu zaupna konferenca naše stranke, ki je imela sprejeti odločilne sklepe gledè bodočo državnozbornskih volitev. Lahko rečemo, da bila ta konferenca veselo znamenje našega premagljivega napredovanja. Zaupniki so do

Nemški prestolonaslednik in njegova žena sta bila več mesecev na potovanju. Zdaj sta prišla zopet nazaj. Pri temu sta se pa pripeljala tudi čez Dunaj, kjer sta našega cesarja obiskala. Naša slika kaže sprejem prestolonaslednika in soprage na južnem kolodvoru na Dunaju. V ozadju vidimo bodočo nemško cesarico poleg našega cesarja. Spredaj pa stojijo avstrijski nadvojvode v pogovoru z nemškim prestolonaslednikom, kareri je v huzarski uniformi.

Ankunft des deutschen Kronprinzenpaares in Wien.